

kinder ombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Leden van de Vaste Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Per e-mail verzonden

Betreft: Input voor commissiedebat "Passend Onderwijs" van
30 maart 2022¹

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie OC&W,

Op 30 maart vindt het commissiedebat over passend onderwijs plaats. De hier onderstaande citaten zijn afkomstig van kinderen die zijn geïnterviewd voor mijn onderzoek naar het perspectief van kinderen op passend onderwijs.² Ook heb ik in 2019 onderzoek gedaan naar de ervaringen van kinderen in het leerlingenvervoer.³ In beide onderzoeken heb ik moeten constateren dat, in strijd met het Kinderrechtenverdrag, het belang van de kwetsbaarste kinderen niet goed wordt onderzocht en zij het minst goed worden gehoord. Hierdoor worden de meest kwetsbare kinderen niet goed ondersteund.

"Pas toen ik al zo moe was dat ik niks meer anders kon dan thuis zitten, kwamen ze opeens met oplossingen die mij hadden kunnen helpen."
(14 jaar)

"Dat ze begrijpen hoe ze met mij om moeten gaan zodat ik me niet opsluit in mijn hoofd en ik beter kan leren." (10 jaar)

In de onderzoeken heb ik verschillende aanbevelingen gedaan om passend onderwijs en leerlingenvervoer in lijn te brengen met het Kinderrechtenverdrag.

Wat ik van u vraag

Respectievelijk twee en drie jaar later, heeft de minister noch in de verbeteragenda, noch op een andere wijze uitvoering gegeven aan de belangrijkste aanbevelingen die voortvloeiden uit bovengenoemde onderzoeken. Ik vraag u de minister hierop te wijzen en hem aan te sporen

- De besluitvorming in het passend onderwijs in lijn te brengen met artikel 3 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en General Comment (GC) 14 door het belang van kinderen met een ondersteuningsbehoefte te onderzoeken en dit belang als eerste overweging mee te nemen;
- Meer ambitie te tonen om vanuit het passend onderwijs te streven naar inclusief onderwijs.

¹https://www.tweedekamer.nl/debat_en_vergadering/commissievergaderingen/details?id=2022A00601

²<https://www.dekinderombudsman.nl/nieuws/kinderen-met-meervoudige-of-complexe-ondersteuningsbehoeften-vinden-onderwijs-niet-passend>

³ <https://www.kinderombudsman.nl/publicaties/rapport-leerlingenvervoer-als-de-weg-naar-passend-onderwijs-niet-passend-is>

Pagina 1/3

Datum

24 maart 2022

Onderwerp

Input voor commissiedebat "Passend Onderwijs" van 30 maart 2022

Ons nummer

1666738

Uw brief

-

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

In deze brief licht ik deze punten kort toe.

Pagina 2/3

De besluitvorming in het passend onderwijs is niet in lijn met artikel 3 IVRK en GC 14

Ons nummer

1666738

Uit mijn onderzoek naar de knelpunten in het passend onderwijs kwam naar voren dat kinderen vinden, dat leerkrachten niet goed begrijpen wat zij nodig hebben om goed te kunnen functioneren op school. Ook onderzoek hiernaar vindt niet of te beperkt plaats.

Dit speelt vooral als kinderen te maken hebben met meervoudige en complexe problemen. Kinderen gaven aan dat er niet (goed) naar hen geluisterd werd, maar ook dat leerkrachten niet genoeg kennis hadden over hun beperking.

Volgens artikel 3 IVRK moet bij ieder besluit dat een kind raakt, dus ook over passende ondersteuning, diens belangen worden onderzocht. In lijn met wat het Kinderrechtencomité hierover schrijft in GC 14, betekent dit dat kinderen gelijk behandeld worden en dat zij hun visie moeten kunnen geven op het te nemen besluit. Het onderzoek naar het belang van kinderen bestaat uit zeven elementen die belangrijk zijn voor hun ontwikkeling. Dit zijn achtereenvolgens identiteit, de mening van het kind, het behoud van de gezinsomgeving, zorg en veiligheid, kwetsbaarheid, het recht op gezondheid en het recht op onderwijs.

Dit belang van het kind moet vervolgens worden afgewogen tegen de andere belangen die spelen. Om dit te kunnen doen moet het kind ook zelf worden betrokken.

Dat hulp aan kinderen niet aansluit bij de behoeften van het kind, zie ik vaker terug bij een aantal hardnekkige knelpunten die al jaren spelen in het onderwijs. Voorbeelden daarvan zijn problemen op het gebied van de naleving van de zorgplicht, de aanpak van thuiszitters en het ontbreken van leerlingenvervoer.

Ik vraag u daarom de minister aan te spreken op de besluitvorming in het passend onderwijs op basis van het kader dat ik hierboven heb geschetst. Op deze manier kan het onderwijs daadwerkelijk aansluiten bij het (ontwikkel) belang van kinderen. Het is mijn stellige overtuiging dat met het implementeren van deze vorm van besluitvorming de ondersteuning van kinderen in het vervolg beter kan en zal verlopen.⁴

De minister stelt zich terughoudend op om vanuit het passend onderwijs te streven naar inclusief onderwijs

Kinderen met een ondersteuningsbehoefte hebben recht op inclusief onderwijs waarbij zij samen met kinderen zonder ondersteuningsbehoefte naar school gaan. Een inclusieve school is een belangrijke stap naar een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen en gelijke kansen heeft. Uit gesprekken met kinderen blijkt dat er voor inclusief onderwijs nog veel moet gebeuren. Kinderen met een ondersteuningsbehoefte voelen zich in het reguliere onderwijs nog altijd 'anders', zij moeten zich aanpassen aan school in plaats van andersom en voelen zich niet altijd veilig en gezien.

⁴ Ook in het leerlingenvervoer beveel ik aan om deze wijze van besluitvorming te doorlopen om het vervoer beter aan te laten sluiten op de behoeften van kinderen op individueel én gemeentelijk niveau.

Nederland heeft zich gecommitteerd aan het VN Verdrag handicap, waarin is vastgelegd dat ieder kind met een ondersteuningsbehoefte vanwege een fysieke of psychische beperking recht heeft op inclusief onderwijs. Het VN-Kinderrechtencomité onderstreept dit recht met enkele zeer relevante aanbevelingen en zegt onder meer dat de overheid er voor dient te zorgen dat alle kinderen met een handicap, inclusief kinderen met een verstandelijke en psychosociale handicap, toegang hebben tot en profiteren van inclusief onderwijs op alle niveaus.⁵ Inclusief onderwijs gaat over het samen naar school gaan van alle kinderen en gaat daarmee ook over het vergroten van de kansengelijkheid voor alle kinderen.

Pagina 3/3

Ons nummer

1666738

Ik heb de minister in 2020 opgeroepen om met een visie en een ambitieus plan te komen voor inclusief onderwijs. En ik heb de minister gevraagd om inclusief onderwijs als einddoel te stellen voor het passend onderwijs.

In de verbeteraanpak van de minister staat weliswaar het streven dat er toegewerkt wordt naar inclusiever onderwijs. Ik ben bezorgd over de terughoudendheid waarmee dit streven wordt geformuleerd. Door een tijdspad van 15 jaar te kiezen en op voorhand de grenzen van het inclusief onderwijs te willen verkennen, verwacht ik dat deze koers met onvoldoende daadkracht en ambitie wordt ingezet. Ik hoop dat u in uw bijdrage de minister ook op deze punten aanspreekt en wil vragen om een onderbouwing van het tijdspad van 15 jaar.

Tot slot

Indien u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebt, ben ik uiteraard bereid nadere toelichting te geven. Een afschrift van deze brief zal worden verzonden naar de minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, de heer Wiersma.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
de Kinderombudsvrouw

⁵https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRC%2fC%2fNLD%2fCO%2f5-6&Lang=en